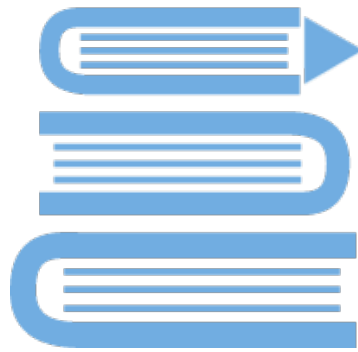

ExamLearn.ie

Dís

Dís

le Siobhán Ní Shúilleabháin

Achoimre

Tá fear agus bean chéile ina suí sa seomra suí. Déanann an fear iarracht an nuachtán a léamh. Ní bhíonn mórán de chomhrá eadarthu toisc go leanann Seán air ag tabhairt freagraí gearra agus ag rá "Hu?". Chun iarracht a dhéanamh caint níos suntasaí a thosú le Seán deir sí leis go bhfuil an bheirt acu sa nuachtán. Músclaíonn sé nuair a chloiseann sé an méid seo. Fiafraíonn sé di cá háit a bhfuil siad. Deir sí leis go bhfuil siad ann mar chuid de shuirbhé a léiríonn go bhfuil an aon cheathrú de mhná pósta na tíre míshona. Ní thuigeann Seán cén t-údar bróin a d'fhéadfadh bheith ag a bhean.

Ansin tosaíonn sí ag insint dó faoin mbean a tháinig chuig an teach agus a chuir ceisteanna uirthi don suirbhé. Is léir gur chuma le Seán faoin méid seo agus fós ní theastaíonn uaidh ach bheith ag léamh an pháipéir go ciúin. Ach éiríonn sé feargach nuair a deir a bhean leis gur inis sí gach rud don bhean faoina bpósadh. Bíonn sé míshona fós nuair a chloiseann sé go mba mhian lena bhean an post atá ag bean an tsuirbhé nuair a bheirtear a leanbh.

Ach ní raibh an bhean ach ag magadh leis ag iarraidh a aird a tharraingt, agus ní fíor go bhfuil sí thar bheith míshásta sa phósadh, chum sí na freagraí bréagacha ar fad mar shiamsaíocht di féin. Tosaíonn sí ag labhairt chomh maith faoi nósanna atá ann i leith ban ar fud an domhain, agus an chaoi a gcaitear leo amhlaidh is nach bhféadfadh aon saol a bheith acu lasmuigh dá fear céile. Ach ón gcaoi a bhfuil sí ag labhairt tá an chuma ar an scéal go n-aontaíonn sí leis na meonta sin.

Ní athraíonn aon rud mar gheall ar an gcomhrá aisteach seo áfach, más féidir comhrá a ghlaoch air fiú. Agus leanann cúrsaí an tsaoil sin ar aghaidh mar is gnáth.

Téama

Pósadh

Is é an t-aon téama ar féidir liom a aithint sa dráma seo ná an caidreamh idir lanúin phósta, nó an easpa caidrimh atá ann sa chás seo.

Fanann an bhean sa bhaile leis an leanbh don lá ar fad agus is cosúil gur saol leadránach a chaitheann sí: "Leanbh ina chodladh sa phram". Fiú amhain nuair a thagann Seán abhaile ón obair ní bhíonn fonn air labhairt lena bhean chéile. Ní bhíonn uaidh ach an páipéar a léamh: "Á anois, muna bhféadfadh fear suí síos cois tine agus an páipéar a léamh tar éis a lá oibre". Níl dearcadh dearfach á chur in iúl i leith an phósta sa chás seo.

Tá easpa iomlán cumarsáide idir an bheirt de réir dealramh. Ligeann an bhean uirthi nach bhfuil sí sásta sa phósadh agus creideann Seán í: "Tusa? Míshona, míshásta? Sin é an chéad a chuala de". Ansin bíonn sé níos buartha go raibh a bhean ag insint eolais faoina bpósadh don bhean a rinne an suirbhé ná mar atá sé faoi na freagraí a bhí á dtabhairt aici! "Strainséir mná a shiúlann isteach sa tigh chugat, agus tugann tú gach eolas di féinne". Ní léiriú maith é seo ar chaidreamh grámhar. Is ar éigean go n-úsáideann Seán abairtí iomlána chun labhairt lena bhean chéile fiú, rud atá drochbhéasach agus nach gcruthaíonn cumarsáid mhaith in aon slí.

Bíonn an chuid eile den chomhrá aisteach, ach ní hamhlaidh go léiríonn an fear go n-athródh sé aon rud i leith an phósta, agus ní hamhlaidh cén fáth nach bhfuil a bhean míshásta ann ach oiread!

Teicníochtaí

Dialóg

Tugann an dialóg sa dráma seo go leor le fios dúinn. Is abairtí gonta a thugann Seán, agus ní abairtí iomlána iad go minic ach oiread: "Hu", "Ó!" agus ar uile. Léirítear dúinn ag gach pointe den chomhrá nach bhfuil sé ag iarraidh bheith páirteach ann in aon slí. Is é a bhean atá á choinneáil sa tsiúl. Tuigimid uaidh seo nach bhfuil mórán de spéis ag Seán ina bhean agus go bhfuil sí ag iarraidh go mbeadh.

Rud spéisiúil ná go mbeadh sé deacair go hiondúil a thuiscint a bhfuil ar siúl in intinn carachtair mura roinntear a gcuid smaointe linn, ach is dócha sa chás seo go bhfuil sé ríshoiléir nach bhfuil aon smaoinemh ag rith tríd intinn Shéamais maidir lena bhean chéile, a leanbh ná eile.

Má fhéachtar ar fhad na n-abairtí ón mbeirt, bíonn i bhfad níos mó le rá ag an mbean, rud a thugann le fios go bhfuil i bhfad níos spéise aici sa phósadh ná mar atá ag a fear céile.

Athrá

Cloisimid Seán ag rá "Hu?" roinnt maith uaireanta. Léiríonn sé seo nach bhfuil spéis aige sa mhéid atá á rá ag a bhean chéile agus nach féidir leis dóthain iarrachta a dhéanamh chun abairt iomlán a chur le chéile agus comhrá a thosú.

Tá alt a fheictear gar do thús agus do dheireadh an téacs chomh maith:

"Lanúin cois tine tráthnóna. / Leanbh ina chodladh sa phram. / Stéig feola ag díreo sa chistin. / Carr ag díluacháil sa gharáiste. / Méadar leictreachais ag cuntas chuige a chuid aonad...". Is cur síos an-duairc é seo ar an bpósadh. Cuireann sé síos ar an saol leamh a chaitheann an bheirt. Níl mórán níos neamhshuimiúla ná stéig feola ag díreo agus carr ag díluacháil. Toisc go bhfuil an t-alt céanna ann ag an deireadh chomh maith, cuireann sé in iúl nach bhfuil rud ar bith chun athrú sa phósadh leadránach tar éis an comhrá a bhí acu, más féidir comhrá a ghlaoch air fiú.

Dúghreann

Tá dúghreann le feiceáil i searbhas na mná agus neamhshuim Sheáin. Tuigimid go hiomlán nach bhfuil spéis ag Seán sa chomhrá toisc go ndeir sé "Hu" an t-am ar fad. Tá dúghreann le haithint óna bhean chomh maith nuair a bhíonn sí ag magadh faoi ról na mban sa tsochaí: "Cad eile a bheadh ag bean ach leanbh?".

Go minic sa chomhrá bíonn sí ag caitheamh anuas ar ról na mban agus á cur féin síos, ag rá nóiméad amháin go mba mhaith léi a thuilleadh saoirse a bheith aici, ach ansin sa chéad abairt eile ag rá go n-úsáidfeadh sí an tsaoirse chéanna chun fillleadh ar ról traidisúnta mná.

Carachtair

Seán

Níl mórán gur féidir linn a rá faoi charachtar Sheáin. Taitníonn an nuachtán leis gan amhras. Agus ní maith leis comhráite fada bheith aige. Níl mórán de chur amach aige ar a bhfuil ar siúl i saol a mná, ach níl mórán spéise aige fáil amach ach oiread: "Mise? Bhíos-sa ag obair."

Níl aon spéis aige ina bhean ná a bhfuil ar siúl ina shaol go dtí go bhfuil baint aige leis: "Fúmsa leis?". Meon leithleasach atá anseo. Is cleas a bhí ann óna bhean chun go gcuirfeadh sé spéis sa chomhrá.

Bean Sheáin

Tá féith an ghrinn ag bean Sheáin gan amhras. Tuigeann sí conas cur as dá fear céile ar shlí nach dtuigeann sé go bhfuil sí ag magadh leis. Deir sí nach bhfuil inti ach "staitistic" agus í ag iarraidh aird Sheáin a tharraingt uirthi.

Is cosúil nach bhfuil sí sásta sa phósadh toisc nach bhfuil mórán de spéis ag Seán inti agus go mbíonn sí díreach ag fanacht sa bhaile lena leanbh. Deir sí leis go tútach: "Is cuma leat...chomh fada is a dhéanaim obair *Housewife*". Tugann sé seo le fios nach bhfuil saoirse aici a shaol féin a chaitheamh agus bheith

neamhspleách toisc go gceapann Seán nach bhfuil inti ach bean tí. Tá an méid seo duairc.

Nuair a deir sí go mba mhaith léi post an tsuirbhé a dhéanamh deir sí go n-úsáidfeadh sí an t-airgead chun "sorn nua" a cheannach. Cé go bhfuil sí ag magadh tá giota beag de fhírinne thruamhéalach á tabhairt chomh maith. Ní hamhlaidh go bhfuil cúrsaí sa phósadh chun athrú go luath.